

F O L Y Ó I R A T O K S Z E M L É J E

Folyóiratok és hírlapok irodalomtörténeti vonatkozású cikkei. Munkatársak:
Brisits Frigyes, Clauser Mihály, Kerecsényi Dezső, Kozocsa Sándor.

A Szent István Akadémia Értesítője. — XXII. év. Schütz Antal: *A nemzetnevelő Pázmány.* (Ünnepi megemlékezés kivonata.) — Alszeghy Zsolt: *Pázmány Péter, az író.* Megrajzolja Pázmány írói hivatástudatát, és ennek szolgálatában állónak jellemzi egész írói működését. Rámutat az értelem és érzés jellegzetes megnyilatkozásaira. — Szinnyei Ferenc: *Hírlapirodalmunk a Bach-korszakban.* (Előadás kivonata.)

A Cél. — 1938. okt. Lomniczi István: *A magyarság eredete.* Lelkes, de tudományosság szempontjából használhatatlan írás. Megállapítása szerint: nyelvemlékeink a XIII. századig szkíta emlékek; a XIV. századig szittva-magyarok, a XVII. századtól, „vagyis Károli G. bibliafordításától és Sylvester fellépése óta“ beszélhetünk kifejezetten magyar nyelvről.

Debreceni Szemle. — 1938. okt.—nov. Hankiss János: *Az irodalmi érték problémája.* A kérdés vizsgálatánál előbb a szükséglet szempontját veti fel, majd rámutat az irodalmi értékelés három gyakori hibájára: az író tevékenységének csak néhány tényezőjét vizsgálták, az új alkotást a multban alkotott remekművekkel hasonlították össze, vagy az író célkitűzésének komolyságáról beszéltek. Ezzel szemben kiemeli a fejlődés tényét, az irodalmi hatás összetett voltát. — Kardos Albert: *Kölcsey Ferenc és Lugossy József.* Két Kölcseyt-sírató verset mutat be.

Egyetemes Philológiai Közlöny. — 1938. 4—9. Gábrriel Asztrik: *Magyar diákok és tanárok a középkori Párizsban.* Bánffy Lukácstól kezdve, különösen a XIV. század magyar diákjait veszi számba. — Lovass Gyula: *Egy középkori francia kolostor könyvei Magyarországon.* Pontigny kolostorának régi könyvtárjegyzéke vallja, hogy nyolc (vagy tizenegy) kódexét magyar kolostorok kapták.

Erdélyi Helikon. — 1938. 9. sz. Vita Zsigmond: *Kölcsey nyelve és lelki világa.* Érdekes megfigyeléseket tesz Kölcsey nyelvanyagának vizsgálata kapcsán. — *Pálffy János emlékezései.* Az 1856-ból származó emlékjegyzetek közül néhány bemutatás, köztük Batthyány Lajos. — 1939. 1. sz. Szenczei László: *Karácsonyi Benő.* (Meleg arckép.)

Erdélyi Szemle. — 1938. 11. sz. Lőrinczi László: *Kisebbségi világnézet.* Pontjai: realizmus; vallás erkölcsi alap; fegyelmezetttség; nemzeti alap.

Győri Szemle. — 1938. 1—6. sz. Szabady Béla: *Draskovich György győri kanonokjai.* (1.) Tizenhárom életrajz; köztük Nyéki Vörös Mátyás. — Bánkuty Ernő: *Endrődi Sándor kiadatlan levelei és költeményei.* Folytatólagos közlés. — 7—10. sz. Szabady B.: *Draskovich György győri kanonokjai.* További 27 életrajz. — Gálos Rezső: *A Mic-bán monda legrégebbi irodalmi feldolgozása.* Mészáros Ignác egyik kéziratoss töredékéből közli.

Irodalomtörténeti Közlemények. — 1938. 4. sz. Császár Elemér: *Petőfi a költő és az ember.* (Bevezetés egy angolnyelvű Petőfi-kiadás elé.) — Mikola Géza: *Gyóni Géza költészete.* (2.) Bemutatja a háborús korszakot és a fogság korát. Vég-megállapítása: Gyóni nem tartozott az úttörők közé, de erős lírai tehetségével alkalmasan töltötte be a közvetítő szerepet Vajda és Ady között. — Adattár: *Gyulai levelei Imre Sándorhoz.* (Folytatás.) — *Ismeretlen Csokonai-mű.* (A házassági köszöntő folyt. közlése.) — *A Szerlem Gyötrelmei szerzője* (Nagy Sándor). — *Verseghy és a Tristram Shandy.* (Sterne regényének nyomán Verseghy egy regényhez kezdett.) — *Kölcsey halála és hagyatéka.* (Levélközlés.) — *Erdélyi János levelei.* — *P. Horváth Adám egy levele.* — *Csokonai-versek egybeillesztése.* — *Kisfaludy Sándor kiadatlan verse.*

Kalangya. — 1938. 11. és 12. sz. Németh László: *Tanú-évek.* (Önéletrajz-folytatás. A falukutatás gondolatának felvetése; Féja Géza, akiről ez a megállapítása: „Ő egy nagy gége, aki mindnyájunknál jobban eldörgi, amit belézsuggerálunk.“ A tanulmányok kora. A budai tél. A debreceniek gyürkőzése. A rádió felkérése.)

Katolikus Szemle. — 1939. jan. Sándor István: *A Felvidék és irodalmunk ezredéve.* Hirtelen kézzel szedett csokor a Felvidék magyar íróiról.

Kelet Népe. — 1938. 12. sz. Földessy Gyula: *Ady értékelése.* (Folyt.) Ennek kapcsán Babits értékének kérdése. A Kosztolányi-cikk visszhangja. — 1939. 1. sz. Földessy Gy.: *Ady értékelése.* (Benne a saját Ady-tanulmányának keletkezéséről és visszhangjáról, ennek kapcsán újra szembekertülés Babitscsal. A Nyugat mulasztásai.)

Koszorú. — 1938. okt. Császár Elemér: *Kölcsey Ferenc.* (Ünnepi megemlékezés.)

Libanon. — 1938. 4. sz. Kardos Albert: *A Himnusz és az ótestamentum.* Abban, hogy a költeményben a haragvó Isten jut nagyobb szerephez, ótestamentomi hatást lát. — Zsoldos Jenő: *Ossián és Scott magyar irodalmi multjához.* Új adalékok Elek Oszkár gyűjtéséhez. — 5. sz. Scheiber Nándor: *A magyar nyelv és irodalom bibliai kapcsolataihoz.* (A Horvát-kód, egy fordulata; a „néma ebek“ Sztárainál; Az ember tragédiájának befejező sorai; az asszonyi rend megnevezés.)

Literatúra. — 1938. dec. 1. Geréb László: *Katonatisztek a régibb magyar irodalomban.* Jegyzetgyűjtemény. — Nov. 15. Ligeti Ernő: *Transzilvánia új útjai.* Az erdélyiség vizsgálata.

Magyar Könyvszemle. — 1938. 4. sz. Tolnai Gábor: *Legkisebb régi magyar nyomtatványok a M. Nemz. Múz. O. Széchényi-könyvtárban.* (Schöne andächtige Gebetein. 1677. — Oeconomia. — Der kleine Catechismus. 1673. — Trócsányi Zoltán: *Miért nem jelentek meg szépirodalmi művek Magyarországon a XVIII. században?* (Idézetek annak megvilágítására, hogy e század erkölcsi okokból zárkózott el a szépirodalmi kiadványok elől.) — Zoványi Jenő: *Címlop nélküli ismeretlen könyvek.* (Három kiadvány ismertetése.)

Pannonia. — 1938. 8—10. sz. Angyal A.: *Ergebnisse und Zielsetzungen der literaturwissenschaftlichen Barockforschung im Ungarn*. A magyar barokk-irodalom megvilágításainak kritikája abból a szempontból, mennyire használták fel a magyar irodalomtörténetírók a német szellemtörténet szempontjait.

Protestáns Szemle. — 1938. 9—10. sz. Révész Imre: *Kazinczy és a kálvinista Róma*. A megnevezés eredete és divatja Kazinczynál. — Halász Gábor: *Kölcsey iróniája*. „Az ellentét tapasztalat és szándék, érzések és meg-gondolás között, mint két különböző pólusból kicsapó elektromos szikra, át-járja, felkavarja, kigyújtja képességeit. Ihletője az irónia, az ő kifejezőbb sza-vával a „szeszély.” — 11. sz. Szabadi Béla: *Protestáns örökség Bessenyei írásaiban*. Stílust tanult a Prédikátor Könyvéből; ilyen örökség benne a gya-korlatias gondolkodásmód. Ez az örökség szabja meg a felvilágosodáshoz való viszonyát.

Protestáns Tanügyi Szemle. — 1938. dec. Kemény Gábor: *Európai kul-túra Szarvason a XVIII. században*. (Tessedik alakja kapcsán.)

Theologia. — 1939. 1. sz. Kniewald Károly: *A Pray-kódex miserendje*. (Közli és egybeveti néhány régi kézirattal és az 1511. évi velencei nyomtat-vánnyal.)